

РЕШЕНИЕ

№ 14140

гр. София, 19.08.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 47 СЪСТАВ, в публично заседание на осемнадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: МАРИЯ В. БОГДАНОВА
НОНЧЕВА

при участието на секретаря РАЛИЦА Г. НАКОВА
като разгледа докладваното от МАРИЯ В. БОГДАНОВА НОНЧЕВА
Гражданско дело № 20211110154896 по описа за 2021 година
за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 235 и сл. ГПК.

Образувано е по искова молба, подадена от „Първа инвестиционна банка“ АД срещу Д. Д. К., с която са предявени кумулативно съединени положителни установителни искове по реда на чл. 422 ГПК за установяване дължимостта на вземания по сключен между страните договор за револвиращ кредит.

В исковата молба се твърди, че на 09.02.2012 г. между „Първа инвестиционна банка“ АД като кредитодател и Д. Д. К. като кредитополучател бил сключен Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на кредитен лимит (овърдрафт) по разплащателна сметка *****, по силата на който на ответника бил предоставен банков кредит овърдрафт в размер на 1000,00 лева. Кредитът бил усвоен в максимален обем и частично погасяван, а след изтичането на срока за ползване на овърдрафта на 09.02.2014 г., договорът бил подновен автоматично, като след подновяването овърдрафтът бил многократно усвояван до максималния отпуснат размер. Поради незаплащането на натрупаните задължения, кредитът изпаднал в просрочие, считано от 19.06.2015 г. До кредитополучателя била изпратена покана за погасяване на задълженията, връчена му лично на 25.02.2020 г. Тъй като задълженията не били изплатени в предоставения срок, банката обявила

кредита за изцяло предсрочно изискуем, считано от 21.09.2020 г. За така формираните вземания ищецът подал заявление за издаване на заповед за изпълнение, като срещу издадената такава по ч. гр. д. № 46750/2020 г. по описа на СРС, 47-ми състав, ответникът подал възражение по реда на чл. 414 ГПК. Предвид изложеното, „Първа инвестиционна банка“ АД отправя искане да бъде признато за установено спрямо ответника Д. Д. К., че същата дължи на банката сумата от 1000,00 лева, представляваща главница по процесния договор за кредит, ведно със законната лихва, считано от 29.09.2020 г. до окончателното заплащане, сумата от 1058,95 лева, представляваща договорна лихва, начислена за периода от 19.06.2015 г. до 20.09.2020 г., сумата от 128,28 лева, представляваща наказателна лихва, начислена за периода от 07.07.2015 г. до 19.12.2016 г., сумата от 32,10 лева, представляваща договорна лихва, начислена за периода от 13.03.2020 г. до 13.05.2020 г. на основание чл. 85 ЗЗД, вр. чл. 305 ТЗ, сумата от 2,22 лева, представляваща законна лихва за забава за периода от 21.09.2020 г. до 28.09.2020 г., и сумата от 60,00 лева, представляваща разноси по връчване на поканата за предсрочна изискуемост.

Исковата молба и приложенията към нея са връчени на ответника Д. Д. К., като в законоустановения едномесечен срок е постъпил отговор, с който исковите претенции са оспорени в цялост по подробно изложени аргументи. Твърди се, че ответникът не бил уведомен за настъпването на предсрочна изискуемост на процесния кредит, тъй като съответната уговорка в договора за кредит не била породила действие спрямо него. Сочи се, че ответникът не бил изпаднал в забава, а напротив – бил заплатил суми, надвишаващи първоначално уговорените. Изложени са доводи за липса на равноправно третиране на насрещните страни по процесния договор, за непредоставяне на възможност за изменение на общите условия на банката и за индивидуално договаряне между страните, което представлявало недобросъвестно поведение от страна на дружеството, което довело до наличие на неравноправни, съответно – нищожни клаузи в договора по смисъла на ЗЗП и на Директива 93/13/ЕИО на Съвета на Европа от 05.04.1993 г. Релевирано е и възражение за погасяване по давност на претендираните вземания, като е отправено искане за отхвърляне в цялост на предявените иски.

Софийски районен съд, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното:

От фактическа страна:

По делото е представен Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на кредитен лимит (овърдрафт) по разплащателна сметка ***** от 09.02.2012 г., сключен между „Първа инвестиционна банка“ АД и Д.

Д. К., по силата на който банката е предоставила на ответника правото да ползва кредитен лимит в размер на 1000,00 лева , усвояван под формата на овърдрафт чрез използване на револвираща международна кредитна карта с чип. Уговорен е срок за ползване и погасяване на кредитния лимит до 09.02.2014 г., като е предвидена възможност за автоматично подновяване на договора. В чл. 8 от същия е посочен размера на дължимата от кредитополучателя лихва в случай на непогасяване пълния размер на дебитното салдо до датата на падежа на съответния отчетен период, като съгласно чл. 7 дебитното салдо включва формираните задължения през един отчетен период до датата на падежа. В чл. 9 е установен размерът на наказателната лихва по кредита в случай на просрочие – при непогасяване до датата на падежа на съответния отчетен период на минималната погасителна вноска.

Приложени по делото са Общи условия за издаване и ползване на револвиращи международни кредитни карти. Съгласно клаузата на чл. 13.1.1 от договора, банката има право да обяви ползвания овърдрафт за изцяло и предсрочно изискуем след писмено уведомление до кредитополучателя, в случай че същият не извърши плащане по договора за срок, по-дълъг от 5 работни дни след датата, на която плащането е станало изискуемо. В чл. 19.1. от Общите условия е предвидено автоматично удължаване действието на договора за период от 1 година, ако никоя от страните не е отправила писмено искане за прекратяването му.

Ищецът е представил покана с вх. № *** от 14.02.2020 г., адресирана до ответника, с която Д. К. е поканена в 7-дневен срок от получаването на поканата да заплати задълженията си по процесния договор, възлизащи към 04.02.2020 г. на сумата от 2100,24 лева. В поканата е посочено, че същата следва да се счита за уведомление по смисъла на чл.13.1 от Общите условия на банката, както и че при незаплащане на задълженията в предоставения срок предоставеният кредит ще се счита за изцяло и предсрочно изискуем. Съгласно разписка, съставена от ЧСИ ****, поканата е връчена на лично на Д. Д. К. на 25.02.2020 г.

По делото е изслушана съдебно-счетоводна експертиза, заключението по която съдът кредитира в цялост като подробно, мотивирано, компетентно изготвено и неоспорено от страните. Съгласно експертизата, към датата на обявяване на предсрочната изискуемост по кредита (21.09.2020 г.) дължимите от ответника вземания към ищцовото дружество са, както следва: 1000,00 лв. – главница; 1058,95 лева – договорна лихва, начислена за периода от 19.06.2015 г. до 20.09.2020 г.; 128,28 лева – наказателна лихва, начислена за периода от 07.07.2015 г. до 19.12.2016 г.; 32,10 лева – договорна лихва, начислена за периода от 13.03.2020 г. до 13.05.2020 г.; 2,22 лева – законна лихва за забава за периода от 21.09.2020 г. до 28.09.2020 г.; 60,00 лева – разноси по връчване на покана за предсрочна изискуемост. Вещото лице е посочило, че е установило множество трансакции както по усвояване на отпуснатия кредитен лимит по процесния договор, така и по погасяване на формираните задължения.

Последно плащане на задължения по договора е извършено на 07.08.2014 г.

Ответната страна с отговора на исковата молба е оспорила представените с исковата молба документи, но производство по чл. 193 ГПК не е открито, поради неизпълнение на указанията на съда за конкретизиране на направените оспорвания.

От правна страна:

Предмет на делото са кумулативно съединени положителни установителни искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ за признаване за установено между страните, че Д. Д. К. дължи на „Първа инвестиционна банка“ АД вземания по Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на кредитен лимит (овърдрафт) по разплащателна сметка ***** от 09.02.2012 г., както следва: 1/ 1000,00 лева, представляващи главница по договора за кредит, ведно със законната лихва, считано от 29.09.2020 г. до окончателното заплащане, 2/ 1058,95 лева, представляващи договорна лихва, начислена за периода от 19.06.2015 г. до 20.09.2020 г., 3/ 128,28 лева, представляващи наказателна лихва, начислена за периода от 07.07.2015 г. до 19.12.2016 г., 4/ 32,10 лева, представляващи договорна лихва, начислена за периода от 13.03.2020 г. до 13.05.2020 г. на основание чл. 85 ЗЗД, вр. чл. 305 ТЗ, 5/ 2,22 лева, представляващи законна лихва за забава за периода от 21.09.2020 г. до 28.09.2020 г., и 6/ 60,00 лева, представляваща разноски по връчване на покана за предсрочна изискуемост, за които суми на 26.10.2020 г. по ч. гр. д. № 46750/2020 г. по описа на СРС, 47-ми състав, е издадена заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК.

По така предявените искове ищецът следва да докаже следните материалноправни предпоставки: 1/ наличието на валидно възникнало договорно правоотношение между „Първа инвестиционна банка“ АД и Д. Д. К. по Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на кредитен лимит (овърдрафт) по разплащателна сметка ***** от 09.02.2012 г.; 2/ отпускането и усвояването на предоставената по силата на процесния договор за кредит сума в размер на 1000,00 лева; 3/ наличието на основания за начисляване на договорни и санкциониращи лихва по отпуснатия кредит; 4/ настъпването изискуемостта на процесните вземания. От своя страна ответникът следва да докаже, че е заплатил задълженията си по договора, съответно – всички свои възражения срещу тяхната дължимост, включително наличието на неравноправни клаузи в договора.

Наличието на валидно възникнало договорно правоотношение между страните, както и усвояването на предоставения по силата на сключения договор кредитен лимит не е спорно между страните, а и се установява по категоричен начин от събраните по делото доказателства, в частност – от договора за кредит, носещ подписа на ответника, и заключението на съдебно-счетоводната експертиза по делото.

Неоснователно е възражението на ответника, че процесният договор е прекратен с изтичането на първоначално уговорения в него срок – на 09.02.2014 г. Възможността за неговото автоматично подновяване е установена в приложимите Общи условия на банката (вж. чл. 19.1 от същите), но е предвидена изрично и в индивидуалния договор, сключен между страните (вж. чл. 3). Следователно ответникът, в качеството си на кредитополучател, е дал съгласието си за автоматично подновяване на договорното правоотношение, при липса на изрично писмено изявление за неговото прекратяване. Доколкото по делото не са ангажирани доказателства за отправени от страните уведомления за прекратяване на процесния договор, съдът намира, че същият е бил в сила към датата на обявяване на предсрочната изискуемост на задълженията по него.

Неоснователно е и възражението, че обявяването на предсрочната изискуемост по кредита не била надлежно съобщена на ответника. Съдът намира, че в случая предсрочната изискуемост е надлежно съобщена, доколкото в лично връчената на длъжника поканата изрично е указано, че ако не заплати задълженията си към банката в предоставения 7-дневен срок, предоставеният кредит ще се счита за изцяло и предсрочно изискуем.

В случая, обаче, липсват основания за обявяване на предсрочна изискуемост от страна на банката, съответно – съобщаването □ на ответника не е породило правни последици. За да настъпи предсрочна изискуемост, е необходимо съответните вземания все още да не са изискуеми към датата на обявяване на предсрочната изискуемост. В разглеждания казус формираните задължения по кредита са станали изискуеми в момент, предшестващ датата на обявяване на предсрочната изискуемост, доколкото от съдебно-счетоводната експертиза се установява, че последното усвояване на сума от кредитния лимит, отпуснат с процесния договор, е извършено на 05.09.2014 г. Падежът на същото, съответно – на минималната вноска по кредита, е настъпил в края на съответния отчетен период, т. е. най-късно на 01.10.2014 г., съгласно установеното в Общите условия на банката. Следователно, именно тогава е настъпила изискуемостта на всички задължения по кредита, доколкото усвоявания от кредитния лимит не са извършвани след 05.09.2014 г. При това положение е невъзможно да настъпи предсрочната изискуемост, тъй като няма задължения, чиято изискуемост вече да не е настъпила към датата на обявяването на предсрочната такава. По същите съображения недължима от ответника се явява и претендираната такса за връчване чрез ЧСИ на поканата, съдържаща уведомление относно обявяването на предсрочна изискуемост.

Липсата на основания за обявяване на предсрочна изискуемост, обаче, не рефлектира върху дължимостта на вземанията с настъпила изискуемост, поради което съдът следва да се произнесе по останалите възражения на ответника, заявени с отговора на исковата молба.

Процесният договор е сключен между банка и физическо лице, имащо качеството "потребител" по смисъла на чл. 9, ал. 3 ЗПК, поради което в правоотношението между страните приложение следва да намери ЗПК. Това налага клаузите на договора да бъдат ценени съобразно установената законова уредба за защита на потребителя, като съдът се произнесе служебно по действителността на постигнатите между страните уговорки.

Договорът е сключен в изискуемата писмена форма по ЗПК с ясно и разбираемо и за двете страни оповестяване на всички елементи на договора по начин, който средният потребител да възприеме като едно цяло. Посочени са всички изискуеми съществени реквизити от правоотношението, включително общ размер на кредита, условията за усвояването и изплащането му, лихвен процент, както и този в случай на просрочени плащания, срок на договора и допълнителните такси към него. Не се установи съдържанието на договорните клаузи да е било изцяло индивидуално договорено (напротив – част от съществените елементи на правоотношението се съдържат в Общите условия), но това обстоятелство само по себе си не обуславя извод за тяхната неравноправност. Съгласно чл. 143, ал. 1 ЗЗП, неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, е уговорка във вреда на потребителя, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и на потребителя. В трайната си практика ВКС приема, че една договорна клауза е неравноправна при наличието на следните предпоставки: 1/ клаузата да не е индивидуално уговорена; 2/ да е сключена в нарушение на принципа на добросъвестността; 3/ да създава значителна неравнопоставеност между страните относно правата и задълженията – съществено и необосновано несъответствие между правата и задълженията на страните; 4/ да е сключена във вреда на потребителя. Явно е, следователно, че установяването на съществени договорни елементи само в ОУ не води автоматично до тяхната недействителност. От изложеното следва, че процесният договор за кредит е породил установените в него права и задължения за страните. Този извод, съобразен с установеното от съдебно-счетоводната експертиза по делото обстоятелство, че главницата по кредита не е заплатена, водят до извод за дължимост на сумата от 1000,00 лева.

Като съобрази, обаче, посочените предпоставки, определящи една клауза като неравноправна, настоящият съдебен състав намира за неравноправна, съответно – недействителна, клаузата от договора, установяваща размера на наказателната лихва /неустойката/ в случай на непогасяване на дължима вноска на уговорения падеж. Съгласно предвиденото в договора (вж. чл. 9), наказателната лихва се формира от договорения лихвен процент (установен като лихвен процент от 7,73 % плюс надбавка от 10,91 пункта за дебитни салда, формирани в резултат на ПОС-транзакции, съответно – плюс надбавка от 12,71 пункта за всички останали дебитни салда) плюс надбавка от

0,85 пункта. Следователно, налице е протИ.речие с императивната разпоредба на чл. 33, ал. 2 ЗПК, предвиждаща, че при забава в плащанията по кредита, дължимото от потребителя обезщетение за забава не може да надвишава законната лихва.

Следователно, исковите претенции с предмет претендирани наказателни лихви в размер на 32,10 лева, начислена за периода от 13.03.2020 г. до 13.05.2020 г., и в размер на 2,22 лева, начислена за периода от 21.09.2020 г. до 28.09.2020 г., следва да бъдат отхвърлени в цялост поради недействителността на договорната клауза, установяваща техния размер.

Липсват основания да се приеме за неравноправна клаузата, установяваща размера на т. нар. възнаградителна договорна лихва по кредита, в случая – лихвата по чл. 8 от процесния договор. Условието, при които същата се начислява – само в случай на непогасяване пълния размер на дебитното салдо (т. е. на всички формирани по кредита задължения през съответния отчетен период) до датата на падежа на отчетния период, както и възможността такава въобще да не бъде начислявана, ако всички задължения за отчетния период бъдат погасени до датата на падеже (вж. чл. 7 от договора), водят до извод, че същата има възнаградителен характер. Същата не е поставена в зависимост от наличието на забава в плащането на минимална вноска по кредита (както е при лихвата по чл. 9 от договора), а представлява дължимото се на банката възнаграждение за предоставения кредитен лимит през конкретния отчетен период. В случая следва да се отчете и специфичният характер на договора за револвиращ кредит (овърдрафт), какъвто е процесният. При револвиращ кредит е невъзможно да се посочи предварително със сумата по вноската каква главница, лихва, такси и разноски ще се погасяват с ежемесечната вноска, тъй като при този тип кредит усвоената сума през съответния период е определяща за конкретизиране размера на месечното задължение по всяка един от горепосочените елементи. Между страните е постигнато съгласие във всеки един момент кредитополучателят да има възможност да усвои сума, представляваща разликата между кредитния лимит от 1000 лева и вече усвоената, но невърната главница. По тази причина задължението на ищеца е във всеки един момент да предостави на ответника разполагаеми средства по кредитната карта в размер, възлизащ на разликата между уговорения кредитен лимит и вече усвоената, но невърната сума. Именно възнаграждение за това задължение на банката представлява лихвата, уговорена в чл. 8 от процесния договор. Съобразявайки размера на тази лихва и начина му на определяне, съдът намира, че клаузата, с която е уговорена, не протИ.речи на императивните норми на ЗПК.

Дължимостта на претендираните от ищеца суми за главница и възнаградителна лихва налага съдът да разгледа своевременно релевираното от ответника възражение за изтекла погасителна давност. Както бе посочено по-горе, обявената на 21.09.2020 г. предсрочна изискуемост по процесния кредит не е породила действие, тъй като всички вземания по същия са станали изискуеми по-рано. По отношение началния момент на

давността следва да се съобрази разпоредбата на чл. 430, ал. 1 ТЗ, съгласно която с изтичане на срока по кредита кредитополучателят е длъжен да върне цялата сума, ведно с уговорената договорна лихва, като ако не е настъпила предсрочна изискуемост на кредита, вземането на кредитора става изискуемо след изтичане на уговорения срок. От този момент започва да тече давността по чл. 114 ЗЗД, като е приложим общият петгодишен давностен срок по чл. 110 ЗЗД. Поради изложените съображения съдът намира, че задължението за плащане на усвоената заемна сума няма характер на периодично плащане, поради което не попада в хипотезата на чл. 111, б. "в" ЗЗД, а се погасява с изтичането на общата петгодишна давност по чл. 110 ЗЗД. Към датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК – 29.09.2020 г., задължението за връщане на заемната сума за главница е погасено по давност. Вземането е било погасено по давност и към датата на обявяване на предсрочна изискуемост – 21.09.2020 г., тъй като изискуемостта на всички задължения по договора е настъпила още през м. октомври 2014 г.

Съобразно нормата на чл. 119 ЗЗД, с погасяването на главното вземане се погасяват и произтичащите от него допълнителни вземания, макар давността за тях да не е изтекла. Предвид гореизложеното и доколкото се установява, че кредиторското вземане за главница е погасено по давност, то същото се отнася и за акцесорните вземания, касаещи договорна лихва.

Изложеното води до извод за неоснователност на предявените иски за главница, лихви и такси, дължими по процесния кредит.

По разноските:

Право на разноси има само ответната страна, с оглед изхода на спора по делото, но липсват доказателства такива реално да са сторени от Д. К. както в хода на настоящото исково производство, така и в заповедното такова.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ като неоснователни предявените от „Първа инвестиционна банка“ АД, ЕИК: 831094393, със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Драган Цанков“ № 37, срещу Д. Д. К., ЕГН: *****, с адрес с. ***, ул. „***, иски с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ за признаване за установено между страните, че Д. Д. К. дължи на „Първа инвестиционна банка“ АД вземания по Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на кредитен лимит (овърдрафт) по разплащателна сметка ***** от 09.02.2012 г., за които на 26.10.2020 г. по ч. гр. д. №

46750/2020 г. по описа на СРС, 47-ми състав, е издадена заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК, както следва: 1000,00 лева, представляващи главница по договора за кредит, ведно със законната лихва, считано от 29.09.2020 г. до окончателното заплащане; 1058,95 лева, представляващи договорна лихва, начислена за периода от 19.06.2015 г. до 20.09.2020 г.; 128,28 лева, представляващи наказателна лихва, начислена за периода от 07.07.2015 г. до 19.12.2016 г.; 32,10 лева, представляващи договорна лихва, начислена за периода от 13.03.2020 г. до 13.05.2020 г. на основание чл. 85 ЗЗД, вр. чл. 305 ТЗ; 2,22 лева, представляващи законна лихва за забава за периода от 21.09.2020 г. до 28.09.2020 г.; 60,00 лева, представляваща разноси по връчване на покана за предсрочна изискуемост.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____